

III. DUSZPASTERSTWO LITURGICZNE

Ks. Czesław Krakowiak

Regina Familiae - - nowe wezwanie w Litanii Loretańskiej 1

Od wielu wieków wierni całego Kościoła modlą się do Matki Chrystusa słowami Litanii Loretańskiej. Zatwierdzona po raz pierwszy przez papieża Sykstusa V w 1587, weszła do Rytuału Rzymskiego, stając się oficjalną formą modlitwy Kościoła. Z tej racji jedynie do Stolicy Apostolskiej należy włączanie nowych wezwań do już istniejących w tekście tej modlitwy. Praktyka taka znana jest od XIX wieku, kiedy to po ogłoszeniu dogmatu o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny w 1854 roku dodano do Litanii wezwanie Królowo bez zmyzy pierwotnej poczęta. W roku 1883 Leon XIII dołączył do Litanii wezwanie Królowo Różańca świętego, a w 1903 Matko dobrej rady. Aby uprosić zakończenie I wojny światowej, Benedykt XV wprowadza do Litanii wezwanie Królowo pokoju. Z kolei Pius XII po ogłoszeniu dogmatu o Wniebowzięciu Najświętszej Maryi Panny dodaje w 1951 roku do Litanii wezwanie Królowo Wniebowzięta. Po Soborze Watykańskim II, który ukazał Maryję w tajemnicy Kościoła (por. *Lumen gentium* 52-69), Jan Paweł II w 1980 roku dodał do Litanii wezwanie Matko Kościoła 2.

W święto Świętej Rodziny z Nazaretu dnia 31 grudnia 1995 Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów w Liście Okólnym do Przewodniczących Konferencji Biskupów roku zezwoliła na dołączenie do Litanii Loretańskiej kolejnego wezwania: Regina Familiae 3. Jako uzasadnienie podaje się, że w związku z Międzynarodowym Rokiem Rodziny napływały do Stolicy Apostolskiej liczne prośby, aby wierni mogli wzywać w Litanii Maryję jako Królową i opiekunkę chrześcijańskich rodzin.

List ten odwołuje się również do licznych dokumentów i częstych wypowiedzi papieża Jana Pawła II na temat rodziny i roli Maryi w Świętej Rodzinie z Nazaretu. Nowe wezwanie winno być włączone po wezwaniu Królowo Różańca świętego a przed wezwaniem Królowo pokoju 4.

Do Maryi Matki i Królowej Rodzin chrześcijańskich zwracali się już w latach 1950-1960 członkowie pobożnego stowarzyszenia w archidiecezji neapolskiej. W 1963 Jan XXIII na mocy reskryptu Penitencjarii Apostolskiej udzielił odpustu częściowego i zupełnego, po spełnieniu określonych warunków, dla tych wiernych, którzy to wezwanie odmawiali 5. Do Stolicy Apostolskiej napływały liczne prośby od biskupów wszystkich kontynentów o włączenie wezwania Królowo Rodzin do Litanii Loretańskiej. W 1966 z taką prośbą zwrócił się Arcybiskup Neapolu kardynał A. Castaldo. W 1977 przedstawiciele ruchu "Schönstatt-Familienliga" prosili Kongregację Kultu Bożego o pozwolenie używania w Litanii wezwania Königin der Familie. W czasie trwania Międzynarodowego Roku Rodziny zarówno biskupi, jak i przedstawiciele katolików świeckich zrzeszonych w różnych ruchach apostolskich wyrażali podobne prośby uzasadniając je tym, że Maryja jako Matka Rodziny Nazaretańskiej jest wzorem wychowawczyni dla rodziców oraz dzieci, uczy żyć Ewangelią a Jej wstawiennictwo pomaga rodzinom chrześcijańskim przezwyciężać trudności i wytrwać w cierpieniach 6.

Zwracanie się do Maryi tytułem Królowo potwierdza starożytna tradycja oraz ikonografia Kościoła tak Wschodniego, jak i Zachodniego. Świadczy o tym również sięgający średniowiecza zwyczaj koronowania wizerunków Matki Bożej oraz liczne modlitwy (antyfony) maryjne zawierające ten tytuł: *Salve Regina*, *Ave Regina caelorum*, *Regina caeli*. W kalendarzu liturgicznym Kościoła 22 sierpnia (w dawnej oktawie Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny) obchodzone jest wspomnienie NMP Królowej, wprowadzone przez Piusa XII w 1954 roku.

Królewskie wywyższenie Maryi, "pokornej służebnicy Pańskiej" (por. Łk 1,38) u boku Jej Syna, "Króla królów i Pana panujących" (por. Ap 19,16), jest dla Maryi łaską Boga, ale także owocem doskonałej odpowiedzi na objawioną Jej wolę Boga. Chrystus daje udział we własnym panowaniu Swej Matce, która dała Mu ziemskie ciało i uczestniczyła w Jego zbawczej misji aż pod krzyż, dlatego zasłużyła na uczestnictwo w Jego królowaniu nad światem i w sercach wiernych. Konstytucja dogmatyczna o Kościele (59) nawiązuje do tej prawdy wiary w następujący sposób: "Niepokalana Dziewica (...) dopełniwszy biegu życia ziemskiego, z ciałem i duszą wzięta została do chwały niebieskiej i wywyższona przez Pana jako Królowa wszystkiego, aby bardziej upodobniła się do Syna swego, Pana panujących (por. Ap 19,16) oraz zwycięzcy grzechu i śmierci".

Podobnie jak królestwo Chrystusa, Jej królestwo nie jest z tego świata (por. J 18,36), lecz odnosi się do duchowego porządku łaski i służby w duchu Ewangelii. Maryja będąca w chwale i wywyższona ponad aniołów nie przestaje troszczyć się o ludzkość, lecz wstawia się za wszystkimi potrzebującymi Bożej pomocy jako orędowniczka (*Advocata nostra*) i Królowa miłosierdzia.

Nowy tytuł Maryi Królowa Rodzin ma także uzasadnienie w tym, że już w dniu zawarcia małżeństwa młoda para udaje się przed wizerunek Matki Bożej, aby polecić Jej opiece swoje małżeństwo i rodzinę, a panna młoda składa Jej swój bukiet ślubny. W czasie liturgii sakramentu małżeństwa czyta się często Ewangelię o obecności Maryi na weselu w Kanie Galilejskiej.

Innym wyrazem kultu Maryi jako Królowej Rodzin jest oddanie w Jej opiekę nowo ochrzczonego dziecka i śpiew Magnificat jako dziękczynienie za sakrament chrztu. Księga Obrzędy błogosławieństw zawiera liczne błogosławieństwa rodzin oraz ich członków, w których modlimy się do Boga za wstawiennictwem Maryi za domowy Kościół, aby "uczył się od Najświętszej Dziewicy zachowywać w sercu Twoje słowa, trwać na modlitwie i otwierać się na innych" **7**. Błogosławieństwo kobiet przed urodzeniem dziecka wiele razy nawiązuje do macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny oraz poleca Jej opiece przyszłą matkę w modlitwie Pod Twoją obronę, Matko Odkupiciela lub Witaj Królowo. **8** Błogosławieństwo kobiety po urodzeniu dziecka kończy się dziękczynnym śpiewem Maryi: Magnificat. **9**

Liczne są także różne formy pobożności ludowej, które bezpośrednio lub pośrednio wskazują na szczególnie związek duchowy istniejący między Maryją Królową Rodzin a rodzinami chrześcijańskimi (pielgrzymki rodzin do Jej sanktuariów odbywane z różnych okazji, wizerunek Maryi w domach chrześcijańskich, obchody świąt maryjnych, poświęcenie rodzin Niepokalanemu Sercu Maryi, peregrynacja Obrazu Matki Bożej w rodzinach, rodzinna modlitwa różańcowa). Paweł VI w adhortacji *Marialis cultus* wskazuje rodzinom chrześcijańskim na Różaniec, który zalicza do "najwspanialszych i najskuteczniejszych >wspólnych modlitw<, do zanoszenia których wzywa się rodzinę chrześcijańską. Rzeczywiście chcemy w tym kierunku zwrócić myśl i gorąco życzymy sobie, by w tym czasie, gdy członkowie rodziny zbierają się na wspólną modlitwę, często i chętnie posługiwano się różańcem" (nr 54). Temat ten rozwija następnie Jan Paweł II w adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio* (59-62).

Właściwy sens wprowadzenia do Litanii Loretańskiej wezwania Królowo Rodzin możemy znaleźć w Liście Jana Pawła II do Kobiet z 29 czerwca 1995: "Maryja nazwała siebie >służebnicą Pańską< (por. Łk 1,38). Poprzez posłuszeństwo Słowu Bożemu przyjęła uprzywilejowane powołanie - wcale niełatwe - małżonki i matki rodziny z Nazaretu. Oddając się na służbę Bogu, oddała się także na służbę ludzi: służbę miłości. Właśnie ta służba pozwoliła Jej przeżyć doświadczenie tajemniczego, ale prawdziwego >królowania<. Nie przez przypadek jest wzywana jako >Królowa nieba i ziemi<. Nazywa Ją tak cała wspólnota wierzących, jest też nazywana >Królową< przez wiele narodów i ludów. To >Królowanie!< Maryi jest służeniem! To służenie jest >królowaniem<.

W ten sposób powinna być rozumiana władza tak w rodzinie, jak w społeczeństwie i Kościele. (...) Na tym też polega macierzyńskie >królowanie< Maryi. Stawszy się całkowicie darem dla swojego Syna, staje się także darem dla synów i córek całego rodzaju ludzkiego, budząc najgłębsze zaufanie każdego, kto pragnie być prowadzony przez Nią po trudnych drogach życia ziemskiego do ostatecznego celu" (10).

PRZYPISY:

1. Na podstawie artykułu Corrado Maggioni, *SMM, Regina Familiae, ora pro nobis, Notitiae* 357, Vol. 32 (1996), s. 207-216;
2. Zob. I. M. Calabuig, *Mater Ecclesiae nova invocazione delle Litanie Lauretane, Notitiae* 16 (1980), s. 220-231;
3. Zob. *Litterae Circulares ad Praesides Conferentiarum Episcopaliū de invocatione "Regina Familiae"* in *Litanias Lauretanas inserenda, Notitiae* 357, Vol. 32 (1996), s. 189-90; **4**. Tamże, s. 190;
5. *AAS* 55 (1963), s. 56;

6. Maggioni, jw. s. 210-211;
7. Obrzędy błogosławieństw, Katowice 1994, tom I nr 82; por. nr 111, 128, 134;
8. Tamże nr 227-229;
9. Tamże 247.